

ΠΙΝΔΑΡΟΥ

Ο ΕΒΔΟΜΟΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΩΝ¹

ΔΙΑΓΟΡΑΙ ΡΟΔΙΩΙ

πόκη Όλ. 79 = 464 π. Χ.

Στροφή α'.

Ὡς, ὅταν λάθῃ πενθερὸς
χρυσὴν φιάλῃν, κορυφῇ τῶν ἄλλων κειμηλίων,
καχλάζουσάν ἐκ τοῦ πυρός
τῆς δρόσου τῶν βοτρυέων,
καὶ μεγαθύμῳς εἰς γαμβρὸν θεοθήσῃ νεανίαν,
ὑπὲρ αὐτοῦ προπίνων,
τό σκεῦος τὸ ἐγκλείον πρὶν τὸν ἀφροδύλον οἶνον, —
ὥς τότε ἐκεῖνος ὁ πατὴρ τιμᾷ τὴν κηδεστίαν,
τιμᾷ τὴν χάριν τοῦ παιδρὸς τοῦ γάμου συμποδίου,
καὶ ζήλωτὴν καθίστασι τὴν τύχην τοῦ νυμφίου
καὶ τὴν εὐδαιμονίαν
πρὸ τῶν παρισταμένων
καὶ συγγενῶν καὶ ξένων
διὰ τὴν ἐξ ὁμόφρονος ἀγάπης συζυγίαν.

Ἀντιστροφή α'.

ὁμοίως, πέμπων καὶ ἐγὼ σεμνὸν τῆς Μούσῃς δῶρον,
νέκταρ χυτὸν, γλυκὺν καρπὸν γονίμου διανοίας,
εἰς ἄνδρα ἀθλοφόρον,
εἰς νικητὴν περίδοξον Δελφῶν καὶ Ὀλυμπίας,
παρέχω εἰς ἐκεῖνον
δυνασθημάτων χεῖμαρρον ἀγνῶν καὶ εὐφροσύνων.
Ναί, ἀληθῶς μακάριος ἐκεῖνος εἶνε μόνον,
ὃν φήμῃ στέφει ἀγαθὴ. Ἀλλὰ κατ' ἄλλον χρόνον
ἡ Χάρις ἄλλον εὖμενῶς προσβάλλει ἀθλητὴν,
ἡ Χάρις ἡ χαρίζουσα εἰς πᾶσαν ἀρετὴν
τὴν αἰγλήν τὴν ἀμίραντον, τὴν θάλλουσαν ζωὴν, —
καὶ τότε ἄλλον ἐξυμνεῖ ἢ φόρμιγξ ἢ γλυκεῖα
καὶ τῶν αὐλῶν ἡ πάμφωνος ἐκείνη ἁρμονία,
ἐνούμεναι εἰς σύμμαχον, εἰς ἡμερτὴν πνοήν.

¹ Ἐξ ὁμοειδοῦς μεταφράσεως ὁλοκλήρου τοῦ Πινδαρου.

Ἐπὶ δὲ α'.

Καὶ νῦν ἐγὼ μετ' ἀμφοτέρων
κατέβην τούτων τῶν ὁργάνων,
τὸν Διαγόραν ὁδηγόν, τὸν κάλλιστον ἑταῖρον,
πρὸς τὴν ὁδὸν λαμβάνων,
κατέβην ἐκ τῆς χώρας μου εἰς Ῥόδον τὴν ποντίαν,
τῆς Ἀφροδίτης ἀνιψῶν λαμπρῶς δι' ἐγκωμίου
τὴν κόρην τὴν γλυκεῖαν,
τὴν νύμφην τοῦ Ἥλιου,
κατέβην ἵνα εὐκλεῖ βραβεύσω πυγμαχίαν, —
τὸν ἄνδρα τὸν πελώριον, τῆς Τόλμης τὸν υἱόν,
ὃν νίκη ἐστεφάνωσε παρὰ τὸν Ἀλφειόν,
παρὰ τὴν Κασταλίαν,
κατέβην ἵνα καὶ αὐτὸν
τὸν δίκαιον τοῦ νικητοῦ πατέρα, τὸν σεπτὸν
Δαμάγητον, δι' ἀγλαῶν κοσμήσω ἐγκωμίων,
τὸν κατοικοῦντα εὐκλεῶς μετὰ τοῦ Διαγόρου
καὶ μετ' Ἀργείων αἰχμητῶν
τὴν νῆσον, ἥτις τριπόλις ἐκτείνεται πλησίον
τῆς γῆς τῆς εὐρυχώρου,
τῆς ἀντικρὺ Ἀσίας,
προσδλέπουσα τὸ ἑμβόλον ἐκεῖνο τῆς Καρίας.

Στροφὴ 6'.

Οἱ ἐκ τῆς νήσου τὴν ἀρχὴν κατὰγουσι τοῦ γένους
τοῦ παλαιτάτου ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Τληπόλεμου, γόνου
τοῦ Ἡρακλέους, αὐτουργοῦ τοῦ πασιγνώστου φόνου,
καὶ θέλω, τὴν ἀλήθειαν μετὰ πολλοῦ τοῦ σθένους
διαλαλῶν, παράδοσιν νὰ διορθώσω νῦν
εἰς τούτων τῶν Ἡρακλειδῶν τὴν γενεὰν κοινήν.
Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔλκουσιν ἐκ τοῦ Διὸς πατρώθεν
τὸ γένος καὶ μητρόθεν
ἐκ τῆς Ἀστυδαμείας,
τῆς κόρης τοῦ Ἀμύντορος· ἀλλὰ τὰς διανοίας
ἀπάντων τῶν ἀνθρώπων
ἀπαύστως περιβάλλει
κατὰ ποικίλον τρόπον
πληθὺς πλανῶν μεγάλη,
καὶ παντελῶς ἀδύνατον νὰ εὔρῃ τις τί μέλλει

Ἀντιότροφὴ 6'.

νὰ εἶνε ἄριστον πραχθὲν καὶ ν' ἀποβῇ ἐν τέλει.
Οὕτω καὶ τὸν Τληπόλεμον, τῆς νήσου τῶν Ῥοδίων
τὸν οἰκιστὴν, κατέλαβε ποτὲ ὄξεϊα μῆνις,
καί, εὐξεστον ῥαβδίων
λαβὼν σκληρᾶς ἐλαίας.

ἐψόνειπεν ἐν Τίρυνθι τὸν νόθον τῆς Ἀλκιμήνης
 ἐκεῖνον ἀδελφόν,
 ἀπὸ τοῦ οἴκου τῆς μητρὸς ἐλθόντα, τῆς Μιδέας,
 τὸν δυστυχῆ Δικύρνιον. Ναί, φρήν τεταραγμένη
 καὶ ἄνθρωπον σοφὸν
 ἀποπλάνῃ ἐν γένει
 ὁ δὲ φονεὺς ὁ ἔρμαιον γενόμενος παθὼν,
 εἰς τοὺς Δελφοὺς ἐλθὼν,
 ἐζήτησε μαντείαν
 διδάσκουσαν ἀπαλλαγὴν καὶ καθαρὴν τελείαν.

Ἐπὶ δὲ 6'.

Καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἀπροσίτου
 καὶ εὖοδμον θυμίαμα ἐγκλείοντος ἀδύτου
 ὁ Χρυσόκομος, παραινὼν νῆα παραλάβῃ πλοῖα
 καὶ νῆα προσπλεύσῃ μετ' αὐτῶν
 ταχὺς ἐν εὐθυπλοίᾳ
 ἀπὸ τῆς Λέρνης τῶν ἀκτῶν
 εἰς χώρας θαλασσοσέφεους τὰ εὐχλοα πεδία,
 ὅπου τοῦ Κρόνου ὁ υἱὸς ὁ μέγας καὶ πολὺς
 χρυσᾶς νιφάδας ἔρριπτεν ὑπὸ χαρᾶς εἰς ὄλυν
 τὴν ἐπιμήκη πόλιν
 τὴν ὦραν, ὅτ' ἐξώρμησεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
 αὐτοῦ τῆς ἀθανάτου
 διὰ πλυνῆς πελέκεως χαλκοῦ καὶ ὀξύτατου,
 ἀποτελέσματος χειρὸς καὶ τέχνης Ἡφαιστείας,
 ἢ Ἀθηνᾶ μετὰ λαμπρᾶς καὶ πλήρους πανοπλίας
 καὶ ἐν μακρῇ κραυγῇ
 ἀλαλαγμοῦ μεγάλου,
 καὶ ἔφριξεν ὁ Οὐρανὸς ἐκ τοῦ τοιούτου σάλου,
 καὶ ἔφριξεν ἡ γῆ τῆς Γῆ.

Στροφὴ γ'.

Ὁ ἄναξ τότε τοῦ φωτός ὁ τὴν ἡμέραν στέλλων,
 τοῦ Ὑπερίονος ὁ παῖς, προέβη ἀναγγέλλων
 εἰς τοὺς υἱοὺς τοὺς προσφιλεῖς ἀπόρρητόν τι μέλλον,
 καθ' ὃ ἡ Ἀθηνᾶ
 θά λάβῃ κατοικίαν
 τὰ μέρη τὰ ἄγνᾶ,
 ὅπου τὴν πρώτην εἰς αὐτὴν θᾶ θύσῃσι θυσίαν,
 καὶ εἰς τοὺς παῖδας ἔδωκεν αὐτὸς τὴν νοῦθεσίαν
 λαμπρὸν νῆα κτίσῃσι βωμόν εἰς τὴν παρθένον πρῶτοι,
 καὶ εἰπ' ἐν τέλει ὅτι,
 σεμνὰ τελοῦντες ἱερὰ,
 θά καταστήσῃσι φαιδρὰ
 τὰ στήθα τοῦ πατρὸς

καὶ τῆς ἀλκιμωτάτης
ἐκείνου θυγατρὸς,
περιποιοῦντες τὴν χαρὰν τιμῆς δικαιοσύνης.
Καὶ ναὶ μὲν ζῆλον ἀρετῆς καὶ ἡδονὴν ἐμβάλλει
εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡ τιμὴ ἐκείνη ἡ μεγάλη,
ἢν πάντοτε ἡ πρόνοια τοῦ ἀνέτοῦ λαμβάνει

Ἀντιδότῳ γ'.

ἀλλ' ὅμως, νέφος ζοφερόν, καὶ λήθη αἴφνης φθάνει,
καὶ τὴν πορείαν τῶν φρενῶν πλανᾷ τῶν εὐθυτάτων
εἰς ἄλλας χώρας καὶ μακρὰν τοῦ κύκλου τῶν πραγμάτων.

Κατὰ τοιοῦτον τρόπον
καὶ τοῦ Ἥλιου ἐδρευσαν οἱ παῖδες ν' ἀναβῶσι
εἰς τὴν ἀκρόπολιν χωρὶς πυρεῖα νὰ κρατῶσι,
καὶ δι' ἀπύρων ἱερῶν καθήγισαν τὸν τόπον.
Καὶ εἰς ἐκείνους ὁ μὲν Ζεὺς πολὺν καὶ περισδόν
κατέβρεξε χρυσόν
ἀπὸ νεφῶν ξανθῶν.
ἡ δὲ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ παρέσχεν ὥς μισθόν

Ἐπώδῳ γ'.

τεχνῶν ποικίλων γινῶσιν,
δι' ὧν νὰ ὑπερέχωσι καὶ νὰ ἐπακρατῶσιν
ἀπάντων τῶν θνητῶν,
ἐργάται μόχθων τῆς χειρὸς λαμπρῶν καὶ θαυμαστῶν.
Καὶ οὕτως ἔργα ἔλαβον Ῥοδίων τεχνιτῶν
αἱ ἀγνῖαι τῶν πόλεων τῆς γῆς τῆς Ἑλληνίδος,
καὶ ἦσαν τὰ ἀγάλματα παρεμφερῆ τὸ εἶδος
πρὸς ὄντα ἔχοντα ζοῆν, καὶ τηλαυγὲς αὐτῶν
διέλαμπε τὸ κλέος.
Οὐδὲν δὲ ψεῦδος ἔκρυπτον, ὥς εἶπον οἱ χυδαίως
περὶ τοιούτων κρίνοντες, διότι καὶ σοφία
εἰσέτι ὑπερτέρα
προάγει θαύματα εἰς ᾧς ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ,
χωρὶς νὰ συναναμιχθῇ καὶ τέχνη τις ἑτέρα.
Ὡς δὲ οἱ λόγοι λέγουσιν ἡμῶν οἱ παλαιοί,
ὅτε ὁ Ζεὺς καὶ οἱ θεοὶ
τὴν γῆν διεμοιράζοντο, ἡ Ῥόδος φανερά
δὲν ἔστεφε τὸ πέλαγος, τοῦ πόντου τὰ νερά¹.

¹ Αἱ ῥήσεις τὸ πέλαγος καὶ τοῦ πόντου τὰ νερά εἰς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους παρίστανται ταυτολογικαί. Ἀλλ' ὁ ποιητὴς εἶπε: «φανερὰν ἐν πελάγει Ῥόδον ἔμμεν ποντίῳ». Καὶ ἡδύνατο μὲν τις νὰ γράῃ «φανερὰν ἐν πελάγει Ῥόδον ἔμμεν ποντίαν», ὥς ἐν Νερμ. Η', 18 λέγεται «ποντία ἐν ποτε Κύπρῳ», ἀλλ' οὕτω θὰ παρέβλεπε τὸ ἐν τῷ 235 [259] Ἀποσπλάσματι φερόμενον «ἀκύνετος ἐν πόντου πελάγει».

ἀλλ' ἦτο κεκουρμένη
ἐν ἄλμυρῳ πυθμένι
ἢ νῆσος ἢ φαιδρά.

Στροφὴ δ'.

Ἀπόντος δ' ἐκ τοῦ μοιρασμοῦ ἐκείνοι τοῦ Ἥλιου,
οὐδεὶς ἐκ τῶν θεῶν
ὑπέμνησε νῆα τιμηθῆ δι' ἴδου μεριδίου
καὶ ὁ σκορπίζων θησαυρὸν ἀκτίνων ἀγλαῶν.
Καί, ὅτε ἐπανεκαμῆεν ἐκ τῆς μακροῦς πορείας
ὁ Ὑπεριονίδης,
καὶ εἶπε τί ἐκ προφανοῦς ὑπέδρα ἀδικίας,
ἠθέλησ' ὁ Κρονίδης
νῆα ἔλθῃ εἰς διανομήν καὶ κλήρωσιν δευτέραν.
Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἔργου ὁ θεὸς ὁ φέρων τὴν ἡμέραν
ἀπέτρεψε τὸν Δία,
διότι, εἶπεν, ἐδάπεν ἐν μέσῃ τῇ θαλάσσῃ
ἐκ τοῦ βυθοῦ προκύπτοντα παχύχλοα πεδία,
γῆν προσφιλῆ καὶ τοῖς θνητοῖς καὶ τοῖς ἐμψύχοις πᾶσι.

Ἀντιόστροφὴ δ'.

Καὶ τότε δὲ τὴν Λάχεσιν ἐκέλευσ' ἐν τῷ ἅμα
τὴν στέμνα φέρουσαν χρυσοῦν τὰς χεῖρας ν' ἀνατείνῃ,
καί, ὡς θεὸς ὀμνύουσα, εἰς τῆς Στυγὸς τὸ νῆμα
τὸν λόγον ν' ἀπειθύνῃ,
καὶ νῆα ὁμολογήσῃ
ὅτι οὐδέποτε σκοπεῖ τὸν ὄρκον ν' ἀθετήσῃ,
ἀλλ' ὅτι ἐκ συμφώνου
μετὰ τοῦ ἀνακτος υἱοῦ τῆς Ῥέας καὶ τοῦ Κρόνου
καὶ θέλει καὶ ἐγκρίνει
ὡς δίκαιον ἐκείνη
νῆα ἴδῃ μὲν ἢ νῆα γῆ τὴν αἰγλὴν τῆς ἡμέρας,
νῆα περιέλθῃ δ' ἔπειτα εἰς τὸν θεὸν ὡς γέρας.
Οἱ λόγοι δ' ἰτελέσθησαν ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ,
διότι προανέχθησαν ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ.
Ἀνῆλθε μὲν ἐκ τοῦ βυθοῦ ἡ νῆσος τῶν ὑδάτων,

Ἐπὶ δὲ δ'.

ὡς κτῆμα δ' ἔλαβεν αὐτὴν
ὁ προκαλὼν τὴν γενετὴν
ἀκτίνων ὀξυτάτων,
ὁ τὰς ἡνίας ἄρματος χρυσοῦ μὴ καταλείπων
καὶ δι' ἐκείνων σθεναρῶς τὴν βίαν ὑποτάπτων
τῶν πῦρ πνεόντων ἵππων.
Ἐκεῖ, τῆς Ῥόδου ἐρασθεὶς ὁ Ἥλιος ποτέ,
τῆς νύμφης τῆς γλυκείας,
ἐγέννησεν ἑπτὰ υἱούς, ὧν ἦσαν θαυμασταὶ

αἱ πάνδοφοι διάνοιαι κατὰ τὸν πάλαι χρόνον,
 δωρήματα διαπρεπῆ τῆς τῶν θεῶν εὐνοίας·
 εἰς δ' ἐξ ἱκείνων τῶν ἐπτα ἐνδόξων ὀμαιμόνων
 ἰγένετο κατακτητῆς τῆς νῆσου ὀλοκλήρου
 καὶ ὁ πατὴρ τριῶν υἱῶν, τοῦ Λίνδου, τοῦ Καμείρου
 καὶ τοῦ ὀλίγον πρὸ αὐτῶν τεχθέντος Ἰαλύσου.

Οἱ παῖδες δὲ οἱ τρεῖς,
 μερίσαντες ἐξ ἴσου
 τὴν χώραν τὴν πατρίαν,
 κατόκησαν χωρὶς,

καὶ ἅπ' ἐκείνων ἔλαβον τὴν κλῆσιν καὶ αὐταὶ
 αἱ ἔδραι, ὅπου ἔμειναν οἱ πρότεροι οἰκισταί.

Στροφὴ ε'.

Ἐνταῦθα ἡ ἀνόρθωσις τελεῖται ἡ γλαυκεία
 ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ οἰκτρᾶς
 τοῦ Τληπολέμου συμφορᾶς
 ἐν ὀψιγόνῳ ἀλλ' ἀδοῦ τῆς Τύχης εὐμενεῖα,
 ἔνταῦθα εἰς τὸν ἀρχηγὸν ἀγνῶς τῶν Τιτυνθίων,
 ὥς εἰς θεόν, προσφέρεται κνισήεσσα θυδία
 προβάτων καιομένων
 καὶ μετ' ἐκείνης ἑορτὴ ἀγώνων καὶ βραβείων.
 Δίς τούτων τῶν ἀγώνων
 τῶν ἐκθειαζομένων
 ὁ Διαγόρας ἔλαβε τὰ ἄθλα τὰ ὥραϊα,
 τετράκις ἐτι ἐν Ἰσθμῷ ἐστέφθη, καὶ τὸν φθόνον
 διήγειρε διηνεκῇ,
 τὴν νίκην ἀλλεπάλληλον λαβὼν ἐν τῇ Νεμέᾳ,
 λαβὼν ἐν τῇ πετρώδει Ἀττικῇ.

Ἀντιστροφὴ ε'.

Τὸν ἀθλητὴν ἐγνώρισαν καὶ ἡ ἀσπίς ἐκείνη
 τοῦ Ἄργουε ἡ χαλκίνη
 καὶ τὰ ἐν Ἀρκαδίᾳ
 καλλίτεχνα ἀγγεῖα
 καὶ οἱ ἐν Θήβαις τρίποδες καὶ τὰ τῶν Βοιωτίων
 ἀγώνων ἄλλα νόμιμα περὶ τιμῶν ὁμοίων
 καὶ ὥς ἱεράκις νικητὴν τὸ ὑφαντὸν βραβεῖον,
 ἡ χλαῖνα, ἐν τῇ ὑψηλῇ καὶ τῇ ψυχρῇ Πελλήνῃ·
 καὶ τῶν Μεγάρων δὲ αὐτὴ ἡ στάλη ἡ λιθίνη
 οὐδὲν διάφορον δηλοῖ. Ἀλλ', ὦ τοῦ Ὀλυμπίου
 ὁμίλου πρότιστε θεὲ καὶ τοῦ Ἀταβυρίου
 ἱψίστε ἄρχων, πάτερ Ζεῦ, τοῦ ἔθνους τούτου τίμα
 τὸν νόμον καὶ τὸ ῥῆμα,
 τοὺς πλήρεις εὐδοξίας
 βλαστοὺς τῆς Ὀλυμπίας.

Ἐπωδὸς ε'.

καὶ καταξίωσον τιμῆς
 τὸν ἄνδρα τὸν λαβόντα
 ἐν ἀγωνίσματι πυγμῆς
 τὸ ἄθλον τῆς εὐκλείας
 καὶ τῆς ἰδίας ἀρετῆς τὴν ἀριεὶαν εὐρόντα
 καὶ τῆς φιλοτιμίας
 ναί, ποίει τοῦτον δεδαστόν
 καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἀστών
 καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ξένοισι.
 διότι οὕτως τὴν ὁδὸν βαδίζει τὴν εὐθείαν
 τὴν εἰς τὴν ὕβριν ἀπεχθὴ καὶ εἰς τὴν ἀδικίαν,
 σοφίας κάτοχος ὀρθῆς, σαφὲς δεδιδαγμένης
 ἐπὶ προγόνων συνετῶν, ἐπ' ἀγαθῶν γονέων.
 Μῦ, Ζεῦ, τοῦ Καλλιόνακτος τὸ σπέρμα τὸ γενναῖον,
 τοῦ ἔχοντος κοινὸν
 γενάρχην καὶ κλεινὸν
 τὸν Ἑρατον, μὴ ἄδοξον ἐν ἀφανείᾳ τήρει
 ναί, σήμερον ἀγάζεται ἐν εὐφροσύνῃ πλήρει
 καὶ μετ' εὐοχιῶν
 τῇ βοηθείᾳ τῶν τριῶν
 καλλίστων θυγατέρων σου, τῶν εὐκλειῶν Χαρίτων,
 ἢ πόδας τῶν Ῥοδίων
 ἀλλ' ἄσπετα τὰ πρῶτα καὶ τῶν εὐτυχιῶν
 τῶν οὐρανοδορῶν,
 καὶ μῦθους ἐν μῇ στιγμή ἑπέρχεται ἄλλοιόν
 ἀνέμου βέβη', ἀντίθετον τῶν ἄλλοτε πνοῶν.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Δ. ΒΑΛΒΗΣ

ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

■

Ἐν τῇ πέμπτῃ τῆς μεταφράσεως ἀντιστροφῇ ὑπάρχουσιν οἱ ἑξῆς
 στίχοι :

καὶ τὰ τῶν Βοιωτίων
 ἀγόνων ἄλλα νόμιμα περὶ τιμῶν ὁμοῖον.
 Τὸ καίμενον φέρει :
 ἀγῶνες τ' ἔννομοι
 Βοιωτίων,

κατὰ δὲ τὴν παραδεδομένην ταύτην γραφὴν τὸ μὲν ἐπιθετὸν Βοιωτίων
 καίται ἀντὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ Βοιωτῶν (*Rumpel Lexicon Pindari-*
cum ἐν τῇ λ.), ὅπερ ὁμῶς ἄλλαχού περὶ τῷ Πινδάρῳ δὲν ἀπαντᾷ,
 τὸ δὲ ἔννομοι διαφόρως ἐρμηνεύεται. — αἱ σὺν ἑθῶς κατὰ τοὺς νόμους